

«Затверджую»
ректор Національної музичної академії
України імені П. І. Чайковського
доктор філософії, професор,
заслужений діяч мистецтв України
М. О. Тимошенко
_____ 2024 р.

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та
практичне значення результатів дисертації
Ма Лінь
на тему «Сценічний образ піаніста як форма прояву
індивідуального виконавського стилю»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»
з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво»

ВИТЯГ
з протоколу № 11
засідання кафедри теорії та історії музичного виконавства
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
від «24» червня 2024 року

ПРИСУТНІ:

- доцент, доктор мистецтвознавства **Т. П. Іванніков** (зав. кафедри);
- професор, доктор мистецтвознавства **В. Г. Москаленко**; професор, доктор мистецтвознавства **В. П. Качмарчик** (*рецензент*); професор, доктор педагогічних наук **Д. Г. Юник**; професор, кандидат мистецтвознавства **О. А. Безбородько** (*рецензент*); в. о. доцента, кандидат мистецтвознавства **Б. Ю. Стронько**; ст. викладач, кандидат мистецтвознавства **В. М. Артеменко**.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Проведення та обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспірантки кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського Ма Лінь на тему *«Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю»* на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Тема дисертаційної роботи *«Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю»* була остаточно затверджена на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського 11 квітня 2023 року (протокол № 8).

Науковий керівник — доктор педагогічних наук, професор кафедри

теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського **Юник Дмитро Григорович**.

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів аспірантки кафедри теорії та історії музичного виконавства Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського **Ма Лінь** за матеріалами дисертації «*Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю*» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Ма Лінь доповіла основні положення дисертаційної роботи: актуальність, наукову новизну, практичну цінність, використання результатів дисертації.

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання:

доцент, доктор мистецтвознавства Т. П. Іванніков; професор, доктор мистецтвознавства В. П. Качмарчик (*рецензент*); в.о.професора, кандидат мистецтвознавства О. А. Безбородько (*рецензент*); професор, доктор мистецтвознавства В. Г. Москаленко; ст. викладач, кандидат мистецтвознавства В. М. Артеменко.

Науковий керівник: професор, доктор педагогічних наук (спеціальність 13.00.02 — теорія та методика музичного навчання) **Д. Г. Юник** (*виступ позитивний*).

Взяли участь у обговоренні роботи:

доцент, доктор мистецтвознавства Т. П. Іванніков; професор, доктор мистецтвознавства В. П. Качмарчик (*рецензент*); в.о.професора, кандидат мистецтвознавства О. А. Безбородько (*рецензент*); професор, доктор мистецтвознавства В. Г. Москаленко; ст. викладач, кандидат мистецтвознавства В. М. Артеменко (*виступи позитивні*).

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації та виступу наукового керівника прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи **Ма Лінь** на тему «*Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю*».

ВИСНОВОК

щодо дисертаційної роботи **Ма Лінь**
на тему «*Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю*»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукової діяльності академії.

Актуальність теми дослідження обумовлена необхідністю вивчення індивідуального виконавського стилю піаніста й представлення цілісної концепції форм прояву означеного феномену в залежності від впливу на нього sukcesивних та симультанних сценічних образів, конструкти яких відображають не тільки ознаки музичних та художніх образів музичних творів, а й ознаки умов їх майбутньої/реальної концертно-сценічної інтерпретації з метою досягнення адекватної реакції на внутрішні та зовнішні подразники й підпорядкування артистизму емоційній сфері у процесі діалогічної взаємодії зі слухачами/глядачами.

Тема дисертації розроблена відповідно до теми № 21 «Музичне виконавство як об'єкт музикознавчого осмислення» перспективно-тематичного плану науково-дослідницької діяльності Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського на 2021–2025 рр.

Мета дослідження полягає в розробці й теоретико-методологічному обґрунтуванні наукової концепції впливу сценічного образу піаніста на формування та прояв його індивідуально-виконавського стилю.

Відповідно до поставленої мети у дослідженні передбачено вирішення таких **завдань**:

- простежити кристалізацію концепту «індивідуальний виконавський стиль піаніста» у сучасному науковому дискурсі;
- визначити психолого-фізіологічні детермінанти індивідуально-виконавського стилетворення піаніста;
- з'ясувати змістове наповнення поняття «сценічний образ піаніста» та його структуру;
- висвітлити специфіку уявного проектування sukcesивних та симультанних сценічних образів піаніста у процесі його індивідуально-виконавського стилетворення;
- встановити кореляційну залежність індивідуального виконавського стилю піаніста від sukcesивних сценічних образів у процесі поетапного типу роботи над музичними творами та їх прилюдної інтерпретації;
- виявити закономірності прояву індивідуального виконавського стилю піаніста під час реалізації симультанних сценічних образів у процесі цілісного типу роботи над музичними творами та їх прилюдної інтерпретації.

Об'єкт дослідження — музично-виконавська діяльність піаніста.

Предмет дослідження — сценічний образ піаніста та специфіка його впливу на індивідуальний виконавський стиль означеного митця.

Для досягнення мети дослідження використовувались **методи**, які відповідали природі явища, що вивчалось, і були адекватні поставленим завданням, а саме: теоретичні (аналіз наукової та методичної літератури з мистецтвознавства, психології та фізіології в межах досліджуваної проблеми, узагальнення досвіду концертно-сценічної діяльності видатних піаністів, моделювання сутності психолого-фізіологічних досліджень у теорію музичного виконавства тощо) — для відстеження кристалізації у сучасному науковому дискурсі концепту «індивідуальний виконавський стиль піаніста» та визначення його психолого-фізіологічних детермінант, а також для

з'ясування змістового наповнення поняття «сценічний образ піаніста» та його структури; емпіричні (прослуховування аудіо-відеозаписів інтерпретації музичних творів видатними піаністами і зіставлення їх результатів з вихідними положеннями наукових праць дослідження індивідуальних виконавських стилів означених митців концертно-сценічної діяльності) з метою встановлення кореляційної залежності індивідуального виконавського стилю піаніста від сукцесивних й симультанних сценічних образів у процесі поетапного та цілісного типів роботи над музичними творами та їх прилюдної інтерпретації; критико-аналітичний — для виявлення закономірностей прояву мікрорівневих рис індивідуального виконавського стилю піаніста; дискурсивний — з метою обґрунтування змістового наповнення нових категорій та понять на основі досягнень сучасної науки; моделювання — для розробки алгоритмів проєктування піаністом сукцесивних та симультанних сценічних образів; феноменологічний — з метою вивчення специфіки відображення різновидів сценічних образів піаніста на його індивідуально-виконавському стилетворенні.

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Дисертацію **Ма Лінь** на тему «Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю» присвячено вирішенню актуальної наукової задачі — вивченню індивідуального виконавського стилю піаніста, як сформованої оригінальної манери його творчої діяльності, що проявляється у сприйнятті слухачами/глядачами самотніх ознак виражальних та технічних засобів інтерпретації музичного твору, а також артистизму на основі музичного мислення митця з урахуванням вроджених психолого-фізіологічних властивостей темпераменту й набутих ним художньо-естетичних цінностей у процесі взаємодії з рисами різнорівневої стильової концентричності (композиторської, етнічно-національної, епохальної, історичної, просторово-часової та надпросторово-часової); розкриттю ознак ідентичності (*Identity*) індивідуального виконавського стилю піаніста з позицій ідентифікації та диференціації характерних рис його творчої діяльності, основними з яких є риси художньо-творчого мислення у процесі створення та реалізації сценічних образів, риси технічно-виконавського звукового відтворення нотного тексту музичного твору, риси емоційно-інтелектуальної реакції на сприйняту/відтворену інформацію та риси артистично-комунікативного підсилення концертно-сценічної діяльності; обґрунтуванню методологічних засад індивідуально-виконавського стилетворення піаніста з урахуванням як усвідомленого, так і неусвідомленого «відстоювання» творчої «Я-концепції».

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що *вперше*: здійснено цілісне дослідження впливу сценічних образів піаніста на його індивідуально-виконавське стилетворення; визначено змістове наповнення поняття «індивідуальний виконавський стиль піаніста» та

макроструктуру означеного мистецтвознавчого феномену; описано алгоритми проектування сукцесивних та симультанних сценічних образів піаністом; висвітлено специфіку впливу вроджених психолого-фізіологічних детермінант піаністів сангвінічного, холеричного, флегматичного та меланхолічного типів на їх індивідуально-виконавське стилетворення. У дисертаційній роботі *уточнено* зміст понять «музичний образ піаніста», «художній образ піаніста», «сценічний образ піаніста», а також *удосконалено* технології проектування сценічних образів піаніста сукцесивного та симультанного типів у процесі поетапного і цілісного типів роботи над музичними творами. *Подальшого розвитку* набули положення щодо класифікації рис індивідуального виконавського стилю піаніста.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена коректним застосуванням сучасних методів дослідження (зокрема, теоретичного, емпіричного, критико-аналітичного, дискурсивного, моделювання, феноменологічного), а також зіставленням одержаних результатів із широким колом наукових розвідок.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених.

Здобувачка показала високий рівень теоретичної підготовки. Теоретичну основу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, серед яких:

- праці різних теоретико-методологічних підходів до проектування художніх образів з урахуванням специфіки музичного мислення кожного виконавця (Л. Бочкарьов, Л. Дис, Т. Іваніков, В. Качмарчик, В. Москаленко, Д. Юник, *K. Leimer E. Sumelius-Lindblom* та інші);

- роботи з впливу композиторського стилетворення на музичне мовлення виконавця (О. Безбородько, І. Єргієв, І. Коханік, О. Сокол, Л. Шаповалова, Н. Швець-Савицька, С. Шип, *V. Benson, K. Martienssen* та інші);

- дослідження стильової концентричності з урахуванням виконавсько-піаністичних традицій творчості митців концертно-сценічної діяльності (О. Катрич, В. Ковтонюк, О. Копелюк, Т. Сирятська, І. Сухленко, Ю. Ткач, О. Фекете, *J. Darby, Le Kang, R. Kostelanetz* та інші);

- джерела з гуморальної, фізіологічної, конституційної, морфологічної та умовно-рефлекторної теорій темпераменту особистості (Г. Врісберг, А. Галлер, Т. Фурукава, *M. Kanazawa, E. Kretschmer, V. Nebylitsyn, I. Pavlov, C. Sigaud, W. Sheldon* та інші) тощо.

6. Теоретичне та практичне значення роботи.

Теоретичне значення дослідження полягає у висвітленні технологій формування індивідуального виконавського стилю піаніста та його прояву в процесі концертно-сценічної діяльності, трансформація змісту яких в умови прилюдних виступів інших митців (вокалістів, артистів хорових колективів,

диригентів тощо) надасть змогу обґрунтувати наукові положення, спрямовані на розробку алгоритмів проектування сукцесивних й симультанних сценічних образів з урахуванням специфіки впливу вроджених психолого-фізіологічних детермінант сангвінічного, холеричного, флегматичного та меланхолічного типів на їх індивідуально-виконавське стилетворення.

Практична значущість дослідження полягає в розробці мистецтвознавчого інструментарію цілеспрямованого формування індивідуального виконавського стилю піаніста під час застосування різних типів роботи над музичними творами (поетапного чи цілісного) та прояву означеного феномену у процесі концертно-сценічної діяльності. Вихідні положення проведеного дисертаційного дослідження покликані сприяти розвитку й безмежному вдосконаленню універсальних якостей виконавської майстерності піаніста, а також можуть використовуватись у лекційних курсах «Психологія музично-виконавської діяльності», «Музична педагогіка вищої школи», «Теорія, історія та методика фортепіанного виконавства» тощо.

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено в **шести** одноосібних наукових працях, з яких: **три** статті у фахових наукових виданнях України з мистецтвознавства, **три** роботи апробаційного характеру.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації.

Публікації у наукових фахових виданнях України

1. Ма Лінь. Синергійність впливу конструктів емоційного інтелекту піаніста на його індивідуальний виконавський стиль // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ : Видавництво НМАУ імені П. І. Чайковського, 2021. Т. 2. Вип. 51. С. 91–105. DOI: 10.31318/2414-052X.2(51).2021.239395

2. Ма Лінь. Індивідуальний виконавський стиль піаніста в контексті теорії «ідентичності» Е. Еріксона // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ : Видавництво НМАУ імені П. І. Чайковського, 2022. Т. 3–4. Вип. 56–57. С. 140–153. DOI: 10.31318/2414-052X.3-4(56-57).2022.278225

3. Ма Лінь. Психолого-фізіологічні детермінанти формування та прояву індивідуального виконавського стилю піаніста // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Київ : Видавництво НМАУ імені П. І. Чайковського, 2023. Т. 2. Вип. 59. С. 99–115. DOI: 10.31318/2414-052X.2(59).2023.295422

Праці апробаційного характеру

4. Ma Lin. Stylistic adequacy in a pianist's performance // Actual trends of modern scientific research: the 3rd International scientific and practical conference, (13–15 September 2020, Munich). Munich: MDPC Publishing. – P. 150–152.

5. Ма Лінь. Сценічний образ піаніста та специфіка його формування //

Сучасна мистецька освіта: матеріали V Міжнар. наук.-практ. читань пам'яті академіка Анатолія Авдієвського, (3–5 березня 2021 р., Київ). Київ: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. – С. 238–241.

6. Ма Лінь. Темперамент піаніста як детермінанта прояву його індивідуального виконавського стилю у процесі сценічної діяльності // Академік Олег Семенович Тимошенко : педагог, науковець, громадський діяч : Всеукр. наук.-практ. конф., (5 грудня 2022 р., Київ). Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського. – С. 66–69.

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат (перевірку наявності текстових запозичень виконано за допомогою системи unicheck.com), рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота **Ма Лінь** на тему «*Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю*» є результатом самостійних досліджень здобувачки і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Головні ідеї і положення роботи були викладені у доповідях на **чотирьох** всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях:

1. Ма Лінь. Стильова адекватність у виконавській діяльності піаніста // Actual trends of modern scientific research: the 3rd International scientific and practical conference (September 13–15 2020, Munich);

2. Ма Лінь. Сценічний образ піаніста та специфіка його формування // V Міжнародні науково-практичні читання пам'яті академіка Анатолія Авдієвського (3–5 березня 2021 р., Київ);

3. Ма Лінь. Індивідуальний виконавський стиль піаніста: специфіка його формування в умовах сучасності // Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Траєкторія розвитку життєвих перспектив особистості в умовах сучасного освітнього простору» (30 листопада 2021 р., Бердянськ);

4. Ма Лінь. Формування індивідуального виконавського стилю піаніста у процесі фахової підготовки // II Всеукраїнська науково-практична конференція «Мистецтво та мистецька освіта в сучасному соціокультурному просторі» (17–18 листопада 2022 р., Бердянськ).

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота **Ма Лінь** «*Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю*» відповідає спеціальності 025 — «Музичне мистецтво». Здобувачкою повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

10. Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота **Ма Лінь** «*Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю*» відповідає вимогам, передбаченим пунктами 5, 6, 7, 8 «Порядку присудження ступеня доктора

філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а також наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, кафедра теорії та історії музичного виконавства рекомендує дисертацію **Ма Лінь** «Сценічний образ піаніста як форма прояву індивідуального виконавського стилю» до захисту в разовій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Результати відкритого голосування:

присутні 7 осіб:

«за» – 7,

«проти» – немає,

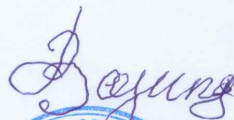
«утримались» – немає

Завідувач кафедри теорії та історії музичного виконавства, доктор мистецтвознавства, доцент

Т. П. Іванніков

Секретар кафедри теорії та історії музичного виконавства, кандидат мистецтвознавства, ст. викладач

В. М. Артеменко.

Т. П. Іванніков
В. М. Артеменко
Засвідчую: начальник загального відділу
Національної музичної академії
України імені П. І. Чайковського